

Sygn. akt I C 914/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2018 r.

1.Sąd Rejonowy w Kłodzku, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Daria Ratymirska

Protokolant: p.o. protokolanta sądowego Renata Świgost-Pusz

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2018 r. w Kłodzku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w S.

przeciwko A. K. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny, zawartą w dniu 25 maja 2013 roku, pomiędzy A. K. (1) a dłużnikiem R. K. oraz D. K. przed Notariuszem S. S. w Kancelarii Notarialnej w K. (...), w części, w jakiej umowa ta dotyczy nieodpłatnego zbycia przez R. K. na rzecz A. K. (1) udziału w 1/2 części w prawie własności nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego nr (...), dla którego Sąd Rejonowy w Kłodzku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej, objętej księgą wieczystą (...), w celu umożliwienia powodowi (...) sp. z o.o. w S. dochodzenia zaspokojenia wierzytelności, wynikającej z nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Rejonowy w Zawierciu w dniu 26 października 2001 roku, sygn. akt (...), opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz powoda postanowieniem Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 12 grudnia 2006 roku, sygn. akt (...), oraz kosztów postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przeciwko dłużnikowi na podstawie w/w tytułu wykonawczego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku M. B. pod sygn. akt (...), z darowanego udziału w 1/2 części w prawie własności opisanej wyżej nieruchomości;

II. zasądza od pozwanej A. K. (1) na rzecz strony powodowej (...) sp. z o.o. w S. kwotę 4.128 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu.

(...)

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. w S. wniosła pozew przeciwko A. K. (1) o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda – umowy darowizny zawartej w dniu

21 maja 2013 r. pomiędzy A. K. (1) a dłużnikiem R. K. oraz D. K., w Kancelarii Notarialnej w K., przed notariuszem S. S. (...), w części w jakiej umowa ta dotyczy nieodpłatnego zbycia przez R. K., na rzecz A. K. (1) udziału 1/2 w prawie własności nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego nr (...), opisanej w księdze wieczystej nr KW (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kłodzku wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku mieszkalnego i urządzeniach oraz działce wielkości (...), dla której to nieruchomości wspólnej prowadzona jest księga wieczysta nr KW (...)/ prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kłodzku w celu umożliwienia (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. dochodzenia zaspokojenia wierzytelności wynikającej z:

- nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Zawierciu Wydział I Cywilny sygn. akt (...) z dnia 26.10.2001 r.;
- postanowienia o nadaniu klauzuli na rzecz powoda wydanego przez Sąd Rejonowy w Zawierciu Wydział I Cywilny z dnia 12.12.2006 r. w sprawie o sygn. (...);

oraz kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko dłużnikowi na podstawie ww. tytułu wykonawczego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku M. B. pod sygn. akt (...) z darowanego udziału w prawie własności nieruchomości opisanej w KW nr KW (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kłodzku, V Wydział Ksiąg Wieczystych wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku mieszkalnego i urządzeniach oraz działce wielkości (...), dla której to nieruchomości wspólnej prowadzona jest księga wieczysta nr KW (...)/, który to udział x/i w prawie własności - gdyby R. K. nie dokonał zaskarżonej czynności - wchodziłby w skład stanu czynnego spadku po R. K., niezależnie od wartości stanu czynnego spadku po R. K. (bez względu na ograniczenie odpowiedzialności spadkobierców R. K. za jego długi spadkowe, wynikające z przepisów prawa spadkowego, tj. z art. 1031 § 2 k.p.c.) oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 17 stycznia 2001 r. pomiędzy pożyczkodawcą, którym była S. z siedzibą w G., ul. (...). S. (...) (...)-(...) G. a R. K. została zawarta umowa pożyczki nr (...). Pożyczka została udzielona na kwotę 5 000,00 zł. Zgodnie z umową, pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach, a w razie opóźnienia w zapłacie rat pożyczkodawcy należały się umowne odsetki karne. Pożyczkobiorca, mimo zobowiązania wynikającego z wyżej opisanej umowy pożyczki, nie regulował rat pożyczki w ustalonych przez strony terminach. Pożyczkodawca kierował do dłużnika wezwania do spłaty zaległych rat, brak ich uregulowania stanowił podstawę do wypowiedzenia stosunku umownego. Wobec nieuregulowania wierzytelności pożyczkodawca skierował przeciwko dłużnikowi pozew, skutkujący wydaniem nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Zawierciu, sygn. akt (...) z dnia 26 października 2001 r. Następnie przedmiotowa wierzytelność została przeniesiona na rzecz powoda. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 12 grudnia 2006 r. , sygn. .akt (...) została nadana klauzula wykonalności na rzecz powoda. Na wniosek poprzedniego wierzyciela przeciw dłużnikowi wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne, które było prowadzone przez Komornika Sądowego w (...) M. B. (wówczas R.) pod sygn. akt (...). W chwili obecnej postępowanie egzekucyjne, w związku ze śmiercią dłużnika, jest zawieszona. Egzekucja była prowadzona ze świadczenia emerytalnego dłużnika. Z informacji uzyskanych od komornika wynika, że dłużnik posiadał przed śmiercią zadłużenie w stosunku do kilkunastu wierzycieli. Strona powodowa podniosła, że prowadzone postępowanie zostało zawieszona, a następnie umorzona w związku ze śmiercią dłużnika i brakiem ustalonych spadkobierców. Jak ustalono dłużnik, w toku prowadzonego w stosunku do niego postępowania egzekucyjnego, zawarł w dniu 21.05.2013 r. w Kancelarii Notarialnej w K., przed notariuszem S. S. umowę darowizny (...), na mocy której przeniósł wspólnie z małżonką własność nieruchomości opisanej w księdze wieczystej nr KW (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kłodzku, V Wydział Ksiąg Wieczystych na rzecz pozwanej, tym samym wyzbył się majątku o znaczącej wartości. Dłużnik zawarł przedmiotową umowę darowizny, po wszczęciu wobec niego postępowania egzekucyjnego. W ocenie strony powodowej dłużnik wyzbywając się udziału w przedmiotowej nieruchomości wyzbył się jedynego wartościowego składnika majątku, który wchodziłby w skład masy spadkowej. Podkreśliła również, że dłużnik R. K. posiadał liczne zobowiązania, w stosunku do innych wierzycieli, których nie był w stanie spłacać, w toku prowadzonych w stosunku do niego postępowań egzekucyjnych.

Pozwana A. K. (1) na rozprawie w dniu 11 września 2018 r. zarzuciła, że nie widziała, że ojciec miał długi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 stycznia 2001 r. R. K. zawarł ze S. w G. umowę pożyczki nr (...) opiewającą na kwotę 5.000 zł.

Dowód:

- umowa pożyczki – k. 8;

Pismem z dnia 5 lipca 2001 r. S. w G. wezwała R. K. do zapłaty należności w wysokości 338,42 zł z tytułu spłaty pożyczki.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty – k. 9;

Umowa pożyczki została wypowiedziana przez S. w G.. Jednocześnie w niniejszym piśmie R. K. został wezwany do zapłaty kwoty 3.949,37 zł z tytułu kapitału pożyczki wraz z odsetkami. Pismo zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu pożyczki i wezwanie do zapłaty zostało odebrane przez R. K. w dniu 30 lipca 2001 r.

Dowód:

- pismo wypowiadające umowę pożyczki i wzywające do zapłaty – k. 10;
- zwrotne poświadczenie odbioru – k. 11 -12;

W dniu 23 stycznia 2002 r. S. w G. wystąpiła do Komornika Sądowego (...) przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi R. K., opierając się na tytule wykonawczym stanowiącym nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Zawierciu w postępowaniu upominawczym z dnia 26 października 2001 r. w sprawie o sygn. akt (...). Komornik zajął świadczenie z tytułu ubezpieczenia społecznego dłużnika.

Dowód:

- wniosek o wszczęcie egzekucji – k. 13;
- wezwanie do dokonania potrąceń z emerytury i renty – k.14;

Pismem z dnia 25 marca 2005 r. Komornik Sądowy (...) przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku poinformował S. w G., że przeciwko dłużnikowi R. K. prowadzi 16 postępowań egzekucyjnych, a egzekucja prowadzona jest ze świadczenia emerytalnego dłużnika.

Dowód:

- informacja w sprawie – k. 15;

Pismem z dnia 18 listopada 2005 r. Komornik Sądowy (...) przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku poinformował Spółdzielczą (...) w G., że przeciwko dłużnikowi R. K. prowadzi 14 postępowań egzekucyjnych, a egzekucja prowadzona jest ze świadczenia emerytalnego dłużnika.

Dowód:

- informacja w sprawie – k. 16;

Pismem z dnia 28 czerwca 2013 r. Komornik poinformował Spółdzielczą (...) w G. o sporządzeniu stałego planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji.

Dowód:

- zawiadomienie o sporządzeniu stałego planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji – k. 17;

W dniu 10 czerwca 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku M. B. zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi R. K. z uwagi na śmierć dłużnika.

Dowód:

- postanowienie o zawieszeniu postępowania – k. 18-19;

Pismem z dnia 1 września 2017 r. (...) sp. z o.o. w S. wezwała A. K. (1) do zapłaty kwoty 10.019,97 zł wraz z odsetkami, stanowiącej wierzytelność dłużnika R. K. z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 17 stycznia 2001 r. Pismo to zostało odebrane przez A. K. (1) w dniu 13 września 2017 r.

Dowód:

- pismo zawierające wezwanie do zapłaty – k. 20-21;
- zwrotne poświadczenie odbioru – k. 22 -23;

W dniu 21 maja 2013 r. przed notariuszem S. S. z Kancelarii Notarialnej w K. została zawarta umowa darowizny pomiędzy D. K., R. K. i A. K. (1), na mocy której małżonkowie D. K. i R. K. darowali swojej córce A. K. (1) nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego nr (...), położoną w K. przy ul. (...), opisaną w księdze wieczystej nr (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku mieszkalnego i urządzeniach oraz działce wielkości (...), dla której to nieruchomości wspólnej prowadzona jest księga wieczysta nr (...).

Dowód:

- akt notarialny rep. A nr (...) – k. 31 - 34;

W dniu 26 października 2001 r., w sprawie o sygn. akt (...), Sąd Rejonowy w Zawierciu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, na mocy którego nakazał R. K. zapłacić na rzecz S. w G. kwotę 5.273,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości 30 % od dnia 6 października 2000 r. i kwotę 2.121 zł tytułem kosztów postępowania.

Niniejszy nakaz na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 12 grudnia 2006 r. został opatrzony klauzulą wykonalności przeciwko małżonce dłużnika tj. D. K. na rzecz (...) sp. z o.o. w S..

Dowód:

- nakaz zapłaty – k. 40;
- postanowienie – k. 41;

A. P. odrzuciła spadek po bracie swojej matki R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 42 - 43;

G. P. odrzucił spadek po bracie matki R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 44-45;

A. K. (2) w imieniu małoletniego K. K. (1) odrzuciła spadek po jego dziadku R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 46-48;

B. P. odrzuciła spadek po bracie R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 48 - 49;

R. Ł. w imieniu małoletniej L. Ł. odrzucił spadek po jej ciotecznym dziadku R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 50 - 51;

A. K. (1) odrzuciła spadek po swoim ojcu R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 52-53;

K. K. K. (2) odrzucił spadek po swoim dziadku R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 54-55;

D. W. odrzucił spadek po swoim dziadku R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 56-57;

R. Ł. odrzucił spadek po R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 58 -59;

J. K. odrzucił spadek po ojcu R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 60-61;

D. K. odrzuciła spadek po mężu R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 62-63;

A. Ł. odrzuciła spadek po swoim bracie R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 64 -65;

M. Ł. odrzuciła spadek po swoim wujku R. K..

Dowód:

- protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku - k. 66 -67;

Właścicielką lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w K. przy ul. (...), opisanego w księdze wieczystej nr (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku mieszkalnego i urządzeniach oraz działce wielkości (...), dla której to nieruchomości wspólnej prowadzona jest księga wieczysta nr (...) jest A. K. (1), która nabyła własność na mocy umowy darowizny od R. K. i D. K..

Dowód:

- wydruk z księgi wieczystej - k. 68 – 77 odwrót;

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd zważył:

Przepis art. 527 § 1 kc stanowi, że, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika, dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 kc). Ponadto, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika, dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, uzyskała korzyść majątkową osoba, będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 3 kc).

Cytowany powyżej przepis art. 527 § 3 kc, wprowadza domniemanie, że jeśli osoba trzecia pozostawała z dłużnikiem w bliskim stosunku w chwili, gdy dokonywał on czynności krzywdzącej wierzycieli, to domniemywa się, że wiedziała, a przynajmniej przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W takim przypadku ciężar obalenia tego domniemania spoczywa na osobie trzeciej, która w tym celu musi wykazać, że pomimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć o tym, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Ponadto, zgodnie z przepisem art. 528 kc, jeżeli wskutek czynności prawnej, dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli, osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny (art. 529 kc). Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem, jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W orzecznictwie przyjęto, że pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/2000, Biul. SN 2002, nr 5, s. 11; także wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 503/07, LEX nr 496375). Natomiast zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i zła wiara dłużnika nie jest konieczna dla objęcia wierzyciela ochroną na podstawie art. 527 k.c. i n. (wyrok SA w Poznaniu z dnia 19 września 2006 r., I ACa 1021/05, LEX nr 298435; wyrok SA w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97, Apel.-W-wa 1998, nr 4, s. 36). Ponadto w orzecznictwie wskazuje się, że do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c. wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok SA w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 r., I ACr 1014/94, OSA 1995, z. 2, poz. 6; tak również wyrok SA w Poznaniu z dnia 12 maja 2005 r., I ACa 1764/2004, OSA 2006, z. 3, poz. 8, s. 33). Świadomość pokrzywdzenia nie musi dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela; wystarczy świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle. Domniemanie z art. 529 k.c. istnieje również wtedy, gdy dokonanie darowizny czyni zadość obowiązkom, wynikającym z zasad współżycia społecznego (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 11 października 2007 r., I ACa 639/2007, niepubl.). Domniemanie to nie zostało w rozpoznawanej sprawie obalone.

Powód (...) sp. z o.o. w S. posiada wierzitelność względem R. K. stwierdzoną nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Zawierciu w dniu 26 października 2001 r., w sprawie o sygn.

akt (...). Wyzbycie się przez dłużnika R. K. udziału w nieruchomości stanowi pokrzywdzenie wierzyciela, który dysponował tytułem wykonawczym również przeciwko małżonce dłużnika, a zatem mógł skutecznie wszcząć egzekucję z nieruchomości. Pozwana A. K. (1) uzyskała korzyść majątkową w drodze umowy darowizny nieruchomości, zawartej z rodzicami R. K. oraz D. K..

Z uwagi na powyższe Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda – umowy darowizny zawartej w dniu 21 maja 2013 r. pomiędzy A. K. (1) a dłużnikiem R. K. oraz D. K., w Kancelarii Notarialnej w K., przed notariuszem S. S. (...), w części w jakiej umowa ta dotyczy nieodpłatnego zbycia przez R. K., na rzecz A. K. (1) udziału 1/2 w prawie własności nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego nr (...), opisanej w księdze wieczystej nr KW (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kłodzku wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku mieszkalnego i urządzeniach oraz działce wielkości (...), dla której to nieruchomości wspólnej prowadzona jest księga wieczysta nr KW (...)/ prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kłodzku.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono, jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie o kosztach postępowania oparto na przepisie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych [Dz.U.2018.265]. Pozwana, jako przegrywająca sprawę, powinna zwrócić stronie pozwanej koszty procesu, w skład których wchodzi: kwota 511 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu; kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa; kwota 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.